

**UCHWAŁA NR XIII/78/19
RADY MIEJSKIEJ W BYCZYNIE**

z dnia 24 czerwca 2019 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021”.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 506) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) Rada Miejska w Byczynie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program wspierania Rodziny na lata 2019-2021”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Byczyny.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Byczynie

Urszula Bilińska

Załącznik do uchwały Nr
XIII/78/19
Rady Miejskiej w Byczynie
z dnia 24 czerwca 2019 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Byczyna na lata 2019-2021

„Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Byczyna na lata 2019-2021” został opracowany na podstawie art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (DZ.U.2018 r, poz. 998 z późn. zm).

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 jest wypracowanie spójnego systemu wsparcia dla rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

DIAGNOZA

Diagnoza dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczej i wychowawczej została dokonana w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Byczynie wg stanu na dzień 31.03.2019 r. Pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Byczynie znajduje się 183 rodzin z czego 70 rodzin stanowią rodziny z dziećmi.

Tabela nr 1.

		Liczba rodzin	
Rodziny ogółem			
Rodziny z dziećmi. (ogółem)	W tym rodziny niepełne:	183	28
	W tym rodziny wielodzietne:		155

Źródło: Opracowanie własne OPS Byczyna.

Tabela nr 2. Rodziny objęte pomocą OPS w Byczynie z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie.

Liczba dzieci	Liczba dzieci w rodzinie					
	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 i więcej dzieci
	20	28	10	8	2	2

Źródło: Opracowanie własne OPS Byczyna.

Najczęstszymi powodami korzystania z systemu pomocy społecznej są w Gminie Byczyna ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwała lub ciężka choroba, oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.

Dodatkową formą pomocy są świadczenia rodzinne, świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego, świadczenia rodzicielskie i wychowawcze, dodatki mieszkaniowe i energetyczne.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania rodzinne takie, jak:

- Opolska Karta Rodziny i Seniora, która na dzień 31.12.2018 r. została wydana 13 rodzinom.

- Karta Dużej Rodziny – 2016r. 13szt, - 2017r. 18szt, 2018r. 15szt.

Powyższe Karty upoważniają każdego członka rodziny do szeregu zniżek oraz dodatkowych

uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu ofert handlowych, kulturalnych i rekreacyjnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Byczynie w roku 2018 wsparciem objął 291 rodzin w tym 672 osoby, w tych rodzinach.

Poniższa tabela pokazuje liczbę rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej.

	Wyszczególnienie	2016r.	2017r.	2018r.
1.	Pomoc w formie świadczeń pieniężnych (ogółem)	490	450	418
2.	Zasiłek stały	46	47	43
3.	Zasiłek okresowy	178	149	118
4.	Zasiłek celowy na zakup posiłku	277	242	221
5.	Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zderzenia losowego	1	1	0
6.	Zasiłek celowy	100	84	87
7.	W tym: Specjalny zasiłek celowy:	45	39	53
8.	Pomoc w formie świadczeń niepieniężnych (ogółem)	600	600	600
9.	Opłacanie składki zdrowotnej	46	47	43
10.	Schronienie	0	2	3
11.	Posiłek	191	169	153
12.	Usługi opiekuńcze	22	29	30
13.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	8	12	26
14.	Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej	17	22	17
15.	Praca Socjalna	341	276	343
16.	Organizacja pogrzebu.	2	1	0

Źródło: Opracowanie własne OPS Byczyna.

Świadczenia rodzinne

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Byczynie realizowane są również świadczenia rodzinne zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych:

1) Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego takie jak:

- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia się dziecka,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- dodatek rodzinny z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami.

Wyszczególnienie:	2016r.	2017r.	2018r.
Liczba rodzin	546	537	473

Źródło: Opracowanie własne OPS Byczyna.

Liczba świadczeń opiekuńczych:

Wyszczególnienie:	2016r.	2017r.	2018r.
Zasiłek pielęgnacyjny			
Liczba świadczeń	3060 (255 rodzin)	3087 (257 rodzin)	3069 (255 rodzin)
Świadczenie pielęgnacyjny			
Liczba świadczeń	413 (34 rodziny)	437 (36 rodzin)	417 (34 rodziny)
Specjalny zasiłek opiekuńczy			
Liczba świadczeń	200 (14 rodzin)	198 (16 rodzin)	200 (14 rodzin)
Zasiłek dla opiekuna			
Liczba świadczeń	223 (18 rodzin)	145 (12 rodzin)	92 (8 rodzin)

Źródło: Opracowanie własne OPS Byczyna.

Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia, albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub w szkole wyżej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności bez względu na wiek.

Liczba osób korzystających z funduszu alimentacyjnego.

Wyszczególnienie:	2016r.	2017r.	2018r.
Liczba osób	76 (61 rodzin)	75 (62 rodziny)	69 (57 rodzin)

Źródło: Opracowanie własne OPS Byczyna.

Świadczenie wychowawcze

Od 2016r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Byczynie są również realizowane świadczenia wychowawcze 500+, które przysługuje opiekunom prawnym lub opiekunom faktycznym dziecka. Świadczenie wychowawcze przysługuje do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Wyszczególnienie:	2016r.	2017r.	2018r.
	8 901 św.(739 rodzin)	12 134 św.(1007 rodzin)	11 112 św.(920 rodzin)

Źródło: Opracowanie własne OPS Byczyna.

Osoby, którym przyznano dodatek mieszkaniowy mogą ubiegać się o przyznanie zryczałtowanego dodatku energetycznego.

Wyszczególnienie:	2016r.	2017r.	2018r.
	12 293,39 (129 rodzin)	11032,09(102 rodziny)	6 653,94(59 rodzin)

Źródło: Opracowanie własne OPS Byczyna.

Procedura Niebieskiej Karty

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Byczynie prowadzone są również zadania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest efektem wejścia w życie nowych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U z 2015r. poz.1390 z późn. zm), oraz towarzyszących jej regulacji prawa miejscowego. Celem działania Zespołu jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. Zespół to grupa ludzi, specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego

z członków takiego Zespołu. Jego funkcjonowanie określone jest w drodze porozumień zawartych między gminą a podmiotami niosącymi pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie.

SKŁAD ZESPOŁU TO PRZEDSTAWICIELE:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- kuratorów sądowych

Wyszczególnienie:	2016r.	2017r.	2018r.
Lista założonych Niebieskich Kart.	23	15	13

Źródło: Opracowanie własne OPS Byczyna.

Realizacja zadań w gminie Byczyna w zakresie wspierania rodziny – asystent rodzinny.

Od 2012 w nowej ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zawarte zostały

uregulowania prawne dotyczące wspierania rodziny. Ustawa ta określa w jednym akcie prawnym zarówno zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, jak i zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane.

Nową formą wsparcia w rodzinie jest **asystent rodziny**.

Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnymi oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współdziałaniu rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny.

Odnotowano następujące problemy dominujące w rodzinach objętych wsparciem:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- nieumiejętność w gospodarowaniu środkami finansowymi,
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- bezrobocie i ubóstwo,
- alkoholizm.

Spośród rodzin wspieranych przez asystenta 10 to rodziny pełne, w których opiekę nad dziećmi sprawowało oboje rodziców pozostających w związku małżeńskim – 4 oraz

w konkubinacie –3 oraz dwie samotne matki i jeden samotny ojciec. Wśród objętych działaniami asystenta rodzin były 3 rodziny wielodzietne. Łącznie wsparciem objęto 24 dzieci w rodzinach korzystających ze wsparcia w postaci asystenta rodziny. Poniższa tabela przedstawia ilość dzieci w poszczególnych przedziałach wiekowych.

Poniższa tabela przedstawia ilość dzieci w poszczególnych przedziałach wiekowych.

0– 3 lat	Powyżej 3-6 lat	Powyżej 6-13 lat	Powyżej 13-16	Powyżej 16-18
----------	-----------------	------------------	---------------	---------------

pozostające w domu pod opieką.	wiek przedszkolny.	szkoła podstawowa.	lat gimnazjum.	lat realizujące obowiązek szkoły. dzieci
2	5	10	6	1

Źródło: Opracowanie własne OPS Byczyna.

Pieczna zastępcza

W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną.

W ostatnich latach w Gminie Byczyna zarejestrowanych zostało 21 rodzin zastępczych. W Domu Dziecka przebywa obecnie 5 dzieci, za które Gmina Byczyna ponosi częściową odpłatność.

Rodziny zastępcze oraz domy dziecka zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, jednak pobyt w nich jest jedynie tymczasowy.

Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie Gminy Byczyna.

Instytucje i organizacje realizujące zadania i działania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Kluczborska 4A/4, 46-220 Byczyna
2. Posterunek Policji, ul. Moniuszki 4, 46-220 Byczyna
3. Punkt Konsultacyjny, ul. Moniuszki 4, 46-220 Byczyna
4. NZOZ Zaklika, ul. Dworcowa 4, 46-220 Byczyna
5. NZOZ Remedium, ul. Moniuszki 4, 46-220 Byczyna
6. NZOZ Gulewicz, ul. Moniuszki 4/6, 46-220 Byczyna
7. PSP Byczyna, ul. Poznańska 6, 46-220 Byczyna
8. PSP Roszkowice, Roszkowice 88, 46-220 Byczyna
9. PSP Biskupice, Biskupice 22, 46-220 Byczyna
10. PSP Kostów, Kostów 10, 46-220 Byczyna
11. Zespół Szkół Gimnazjalnych, Licealnych i Zawodowych, ul. Borkowska 3, 46-220 Byczyna
12. Gimnazjum Kostów, Kostów 10, 46-220 Byczyna
13. Publiczne Przedszkole, ul. Stawowa 14, 46-220 Byczyna
- a) Oddział zamiejscowy Nasale 47
- b) Oddział zamiejscowy Dobiercice, ul. Sienkiewicza 3A
14. Przedszkole Mysia Wieża, ul. Dworcowa 7, 46-220 Byczyna
15. OHP, Polanowice 92, 46-220 Byczyna
16. Stowarzyszenie Popierania Zaradności Życiowej i Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Pomocy Wzajemnej, Polanowice 94, 46-220 Byczyna.

ANALIZA SWOT

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY	
MOCNE STRONY	SLABE STRONY
a) dobra współpraca między instytucjami, b) realizacja zapisów prawnych dotycząca wypłaty świadczeń rodzinnych oraz pomocy osobom uprawnionym do alimentów, Program	a) niskie kwalifikacje osób w wieku aktywności zawodowej, b) brak stabilności rodzin wielodzietnych, c) uzależnienie członków rodziny od alkoholu,

<p>500+, c)systematyczna praca asystenta rodziny z rodzinami potrzebującymi wsparcia, d) znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników OPS, e)zatrudnienie Asystenta Rodziny pozwalające na poprawę stanu emocjonalnego, zwiększenie kompetencji społecznych i rodzicielskich oraz nabycie umiejętności rozwiązywania problemów przez rodzinę, f)realizacja rządowego programu „ Pomoc Państwa w zakresie dożywiania „ finansującego dożywianie dzieci w szkołach, g)dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego w Punkcie Konsultacyjnym, h)dostęp do atrakcyjnej, bezpłatnej oferty, wsparcie i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w Ośrodku Kultury, i)zapewnienie kadrze OPS szkoleń, j)poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, k)doświadczenie i wiedza we wsparciu rodziny pracowników OPS, l)otwartość władz samorządowych na współpracę ze środowiskiem lokalnym,</p>	<p>środków odurzających, Internetu, d)zwiększone zjawisko wykluczenia społecznego, e)brak chęci pomocy i zaangażowania ze strony społeczeństwa, f)spędzanie wolnego czasu przed telewizorem i komputerem, g)brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, h)wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej, i)mentalność społeczeństwa – stereotypy blokujące korzystanie j)z usług specjalistów, k)brak nowych lokali mieszkalnych, brak mieszkań chronionych, l)niskie kwalifikacje osób w wieku aktywności zawodowej, m)rozpad związków (separacja, rozwody, migracja zarobkowa), n)obciążenie pracowników OPS dodatkowymi zadaniami,</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>a)wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartość niesie ze sobą rodzina, b)wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartość niesie ze sobą rodzina, c)zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia, d)rozwój nowych form opieki nad rodziną, e)wzrost zainteresowania i zaangażowania społecznego na rzecz dziecka i rodziny, f)współpraca rodzin, dysfunkcyjnych z asystentem rodziny, g)wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, h)kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej,</p>	<p>a)niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, b)wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc, c)system wychowania bezstresowego, bez zasad i wymagań, d)osłabienie wartości rodzinnych, e)zachwianie relacji rodzic-dziecko, f)stereotypowe myślenie odbiorców wsparcia dziennego dotyczące OPS-u, jako instytucji udzielającej jedynie wsparcia finansowego, g)zagrożające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez młodzież i dzieci, h)wypalenie zawodowe pracowników, i)wzrost kosztów utrzymania rodziny,</p>

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Byczynie oraz osób zajmujących się pomocą rodzinie. Ciągły monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodziną i społeczną pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń.

ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2019-2021

Lp.	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki
1.	Usługi dla rodzin z dziećmi w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Byczynie,	Liczba rodzin korzystających z usług.
2.	Praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego czasowo w pieczy zastępczej.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Byczynie.	Liczba wspieranych rodzin.

3.	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Byczynie.	Liczba wspieranych rodzin, liczba zatrudnionych asystentów.
4.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa, pomoc specjalistyczna dla rodzin mających w trudności w prawidłowym pełnieniu roli opiekuńczej.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Byczynie, Punkt Konsultacyjno – Informacyjny.	Liczba udzielonych porad, liczba konsultacji.
5.	Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Byczynie.	Liczba rodzin objętych pomocą.
6.	Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.	2019-2021	Ośrodek Pomocy Społecznej w Byczynie	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej.
7.	Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.	2019-2021	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania w Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Byczynie.	Liczba prowadzonych Niebieskich kart.
8.	Dożywianie dzieci	2019-2021	Ośrodek pomocy w Byczynie, Placówki Oświatowe,	Liczba dzieci objętych dożywianiem.

PLANOWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny.
3. Wzrost poziomu zaspokajania potrzeb dzieci i rodzin w zakresie opieki i wychowania.
4. Zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej i reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska rodzinnego.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Byczyna na lata 2019-2021 jest dokumentem otwartym i długofalowym. Monitoring i ewaluacja odbywać się będzie poprzez przekładanie przez Burmistrza Byczyny w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Byczynie rocznego sprawozdania z realizacji Programu oraz potrzeb związanych z jego realizacją.